I. évfolyam. Arad, 1886 Májushó 15. Szombat. 134-dik szám.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a főlépcsőnél.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Az actus előtt.

Budapest, máj. 12.

Apponyi Albert nem vett részt a népfelkelési vitában. Kényes dolog is volt az olyan emberre nézve, aki még valaha miniszterelnök akar lenni. Nem mondjuk a részletes vitánál, de az általános vitánál, oly argumentummal élt a legtöbb, sőt valamennyi ellenzéki szónok, hogy nem lehetett komoly számba venni. Mert hogy egy népfelkelésnek számát, s a népfelkelés által majdan igényelt kiadásokat már igy előre meg lehessen mondani, mikor még fogalmunk sincs arról, hogy kivel fogunk háboruba keveredni s hogy a háboru kiterjedése mily dimensiókat öltheti, — lehetetlen. A népfelkelés nem lehet nagyobb avagy kisebb mérvben igénybe véve, mint a hogy ez igénybevételt maga a helyzet fogja követelni, ma már pedig ezt előre meghatározni képtelenség. Hát sok ilyen és amolyan argumentumot hallottunk e vita alatt, hogy amint mondjuk, ha a közönség gondolkozni szeretne s az olvasó egy része nem venné készpénzül, amit az ellenzéki szónokok összebeszélnek, — nem lehetne velük komolyan foglalkozni.

Persze egészen más számba jön a részletes vita, noha itt is fordulnak elő éretlen megjegyzések, de mert szónok szorosabban van a tárgyhoz kötve, mint az általános vitánál, oly nagy kitéréseket, vargabetüket, s absurdumba menő megjegyzéseket még sem igen engedhet meg magának. Aztán meg ez a katonai dolog szakdolog is lévén, a hozzászólásra nem minden ember érezheti magát képesitettnek, eltekintve azoktól, kik minden lében kanalak, magukat mindenbe belemártják, akár értenek hozzá, akár nem. Van az országgyülésnek egypár ily bohócza, de azokból nem is lesz ám miniszter soha. Tetszeleghetnek maguknak és választóik gyengébb részének, de bizony a komoly számbavehetőség piedestáljára nem igen fognak emelkedni.

Ez a népfelkelési kérdés egyébiránt oly egyénre nézve, ki arra számit, hogy a kormány gyeplőit még valaha kezébe fogja venni, érettségi vizsga természetével is birhatott volna, még pedig egy kitünő szakférfi: a király előtt. Nem az határoz, hogy ő Felsége Budán volt-e vagy Bécsben, mert a lapok éppen ugy referáltak volna neki Bécsben, mint a hogy referáltak Budapesten, hanem az, hogy a vita oly tárgy felett folyt, melyhez mint a király, nem ért jobban senki, s igy a legmagasabb és legilletékesebb forum arra nézve, ki a király által, mint államférfi akarja megitéltetni magát, mint olyan államférfi, ki ha valamihez hozzászól, a tárgyról helyes felfogást és tiszta látkört, nem pedig pártoskodó és hebeburgya kötekedést tanusit. Nagyon tapintatosan járt tehát el Apponyi Albert, midőn magát a vitától távol tartani igyekezett, mert vagy neki is üres phrasisokat kellett volna puffogtatnia, mint colleg̃ái és pártfelei tették, vagy megadni magát a tények logicája és az elkerülhetlen előtt.

Na de hiszen itt van a hitelmüveletek tárgyalása, pompás sensatiós egy alkalom, a milyent Apponyi Albert elszalasztani nem szokott. Kipihenve, neki készülve lép majd ki a sorompóba és éreztetni fogja kérlelhetetlenségét azokkal, kik a hibát maguk is beismerik. De minden jó alkalom mellett s kérlelhetetlensége daczára se feledkezzék meg Apponyi Albert, hogy: „Hodie mihi, cras tibi", — és hogy ő is ember. Ez, ami a jelen kormánynyal megtörtént, megtörtént már más alkotmányos kormánynyal is, mert nincs az a miniszter, aki mindenütt ott tudjon lenni, mindent ellenőrizni, ezer felé szakadni. De éppen az ilyen felmerült esetek szoktak irányt adni a további rendszabályokra nézve, s habár ezernyi eset merült már fel, hogy pénzkezeléseknél, kiadásoknál sat. hiba történt, az ezernyi eset közül alig lehet felhozni egyet, hogy ott, ahol sem rosz szándék, sem roszhiszemüség, sem szántszándékosság nem fordult elő, elnézéssel ne találkozott volna. Már pedig itt, ahol minden kiadott krajczárral be tudnak számolni, a hol a kezelés tisztasága kétségbevonhatatlan, s a legbuzgóbb jóakarat szülte befektetésnél más egyebet felfedezni nem lehet, — ott az elnézés, hacsak nem pártszempontból feszegetjük a dolgot, emberi kötelesség.

A hiba be nem ismerése, a makacsság és megátalkodottság ha magában véve nem mindig bün is, de elég ok arra, hogy az ilyen hivatalos közeg hasznavehetetlenségéről tegyen tanuságot, ámde véletlen és kisebb hibák elkövetésétől senki nem ment e világon, de az elnézéssel találkozó becsületes ember kötelességének fogja tartani, hogy a hibát jóvátegye. Ily esetekben a tulszigoruság csakis, a mint mondtam: a szivtelenség, embertelenség, eszélytelenség, vagy a pártszenvedély kifolyása lehet. Előtte állunk az actusnak, s meg fogjuk látni, képes-e vajjon a mi ellenzékünk arra, hogy pártszenvedélyét háttérbe állitva, jobbik erkölcsét vegye elő? . . .

G. B.

Fejérváry Géza b. Fejérváry Géza b. honvédelmi miniszter — mint táviratban jeleztük — tegnap f[illegible]tott meg programmbeszédét a főváros első kerületének választói előtt.

Ez alkalomból irja a „Nemzet" a következőket:

„Munka és becsület", e szavakkal jellemezte a honvédelmi miniszter programmjának irányelveit. A miniszter különösen hangsulyozta, hogy ő nem a hangzatos szavak, mint inkább a tettek embere s hogy hosszu katonai pályáján ily szellemben nevelkedett és érvényesitette képességeit. — Fejérváry Géza báró mögött, aránylag fiatal kora daczára, fényes katonai mult áll s aklk figyelemmel kisérték élete folyását, teljes mértékben hozzájárulhatnak a miniszter önjellemzéséhez, bár hozzátehetnék azt is, hogy Fejérváry Géza b., ki egyáltalában nem nevelkedett a szónoklatok iskolájában, első nagyobb parlamenti szereplése alkalmából bebizonyitá, hogy nem csupán cselekedni tud, hanem ért a beszéd művészetéhez is. Mai programmbeszéde, minden rövidsége mellett, kiválik ugy formai szépségei, mint tömör tartalma által: s megérteti velünk azon nagy hatást, melyet az a választók körében keltett. A kerület tulnyomó többsége által vallott politikai elvek azonosságán kivül a mult emlékei is fűzik az első kerülethez Fejérváry Géza bárót, a ki husz évvel ezelőtt mint azon ezred alezredese szerepelt ott, a mely a budai kerületből nyeri kiegészitését, majd később, mint honvédelmi államtitkárnak mind bővebb alkalma nyilt a polgár körökkel megismerkedni és érintkezésbe lépni, a melyek rokonszenvét megnyerte lovagias jelleme és előzékenysége által. A miniszter, a midőn a kerülethez való régi viszonyára utalt, az összetartozás azon érzésének eredetére kivánt rámutatni, a mely kell, hogy fennálljon a képviselő és megbizói közt. Teljes elismeréssel adózott a miniszter elhunyt kollegája, a kerület régi képviselője Pauler emléke iránt s valamint Paulernek a képviselőnek, kerületével szemben vallott nézeteit magára nézve is irányadóknak elismerte, épp ugy hangoztatta annak szükségét, hogy a kormány tagjai — mint ilyenek — solidaritást vállaljanak mindazon kérdésekre nézve, a melyeket egy cabinet programmja gyanánt vétetni kiván. S ezzel a miniszter röviden, de minden kétséget kizárva megjelölte a maga **politikai hitvallását.**

Különösen szerencsésnek kell tartanunk a miniszter beszédének azon fordulatát, midőn programmja ez általános jellemzése után legott a maga szakmakörére tért s a midőn azon szép kijelentés előrebocsátása után, hogy mint honvédelmi miniszternek első és főfeladata a haza hathatós védelméről gondoskodni, az immár letárgyalt népfelkelési javaslatra utalt, mint a melyet éppen azon czélra való tekintetből terjesztett a törvényhozás elé. A miniszter a törvényjavaslat kitünő védelmezőjének bizonyult a házban: de mai beszédének egy részletét mégis ki kell emelnünk, mint kormányférfiui fölfogásának különösen jellemző tanuságát. S ez azon enuntiatió, mely szerint a miniszter a javaslatot erkölcsi felelősségének teljes tudatában terjesztő elé, mely egyuttal arra is inditotta, hogy a haza és polgárai jóléte érdekében egy lépéssel se menjen messzebb, mint amit a közvédelem előkészitése elkerülhetetlenül megkiván. A honvédelemi miniszter beszédét általában a lelkes hazafiság és emellett a helyes politikai felfogás szelleme lengi át s befejező szavai, amelyekkel a kormány jelen fejéről: Tisza Kálmánról és a kormányzás legközelebbi teendőiről megemlékezett, csak megerősithetik azon kitünő véleményt, amelyet beszéde szükségképp maga után von.

Fejérváry Géza báróban nemcsak az első kerület nyer egy elődjéhez mindenképpen méltó képviselőt, hanem örömmel üdvözölheti ott tagjai sorában a parlament, amelyhez eddig csak miniszteri tárczájánál fogva tartozott.

A romániai kereskedelmi- és vámszerződés. Mint lapunk tegnapi táviraátban jeleztük, a Romániával kötendő kereskedelmi- és vámszerződés ügyében folytatott tárgyalások megszakittattak. Monarchiánk képviselői, csak a két kormány utasitásait várják, hogy végleg elutazzanak.

Ezen incidens alkalmából irja a „N—t" a következőket:

Tudvalevő, hogy a szerződés megkötésének punctum saliens-e a legtöbb kedvezményt biztositó clausula volt, melyet a mi képviselőink a szerződésbe utasitásaikhoz képest okvetlenül felvétetni kivántak, mig a román kormány ragaszkodott merev álláspontjához s a legtöbb kedvezmény nyujtásában concessiót adni semmiáron sem akar. Igaz, hogy volt még számos más különbség is a két szerződni ohajtó fél felfogásában, de a legfontosabb mégis ez a pont volt, mely, ha kölcsönös egyetértéssel intéztetik el, talán megegyezés jöhet létre a többi kérdésekben is és Románia enged az allategészségügyi conventio ügyében tett kivánságainknak.

Mindez azonban csak találgatás s nagyon kérdéses, hogy Románia képviselői nem lettek volna-e épp oly csökönyösek valamely más szerződési pont tárgyalásánál, mint ez első fontosabbnál voltak, csakhogy a szerződés létrejöttét meghiusitják. Mert nagyon feltünő, hogy a román megbizottak még csak arra a kérdésre sem válaszoltak, hogy beleegyeznek-e a legtöbb kedvezmény biztositásába, ha az ő követeléseik teljesitésénél monarchiánk tenne engedményeket. Ha tehát a tárgyalásokat monarchiánk megbizottai megszakitották s ha a szerződés létrejöttére, mint a „Presse" jelenti, még csak kilátás sincsen, ebben nem monarchiánk a bünös, hanem csakis a román kormány. Monarchiánk küldöttei a lehető legmesszebb mentek az engedmények tevésében. Folytatták a tárgyalást a román küldöttekkel mindaddig, mig a román küldöttek annak folytatását lehetetlenné nem tették. A most következő vámháboruért tehát monarchiánk egyáltalán felelőssé nem tehető. A tárgyalás ugyan eredménytelen véget ért, de e miatt bennünket vád egy részről sem érhet s a következésekért csakis Románia viselje a moralis felelősséget. Nem nekünk van okunk félni a vámháborutól. Bizunk benne, hogy ha a Romániával való forgalomban nem a mostani szerződési kedvezményes vámdijakat fogják határainkon kiszabni, hanem velük szemben is az általános vámtarifa lép életbe, nem mi fogjuk kárát vallani.

És ha majd aztán ujra tárgyalások fognak folyni a vám- és kereskedelmi szerződés megkötésére, monarchiánk előreláthatólag nem lesz oly hajlandó engedményekre, a milyen a mostani tárgyalásoknál volt.

A cungrua-bizottság ülésezése. A congrua rendezésére kiküldött bizottság tárgyalásai Haynald Lajos bibornokérsek elnök gyengélkedése folytán egy időre megszakadtak. A bizottságot f. hó 20-ra ismét összehivták, a mikor aztán a bizottság működésés be is fejezi. A véleményes jelentést, melyet a bizottság határozatairól fognak készitenni, ad referendum a püspöki kar és a vallás- és közoktatásügyi miniszterium elé fogják felterjeszteni.

Vagyonközösség Dél-Magyarországban. A 14-ik számu volt határőrezred vagyonközségének viszonyai a képviselőtestület helytelen kezelése folytán oly zilált állapotba jutottak, hogy a vagyonközösség egyetemének az anyagi tönkrejutástól való megmentése czéljából a vagyonközségi erdőknek állami kezelés alá vétele vált szükségessé. Ez alkalomból a vagyonközségi tisztviselők ellen szükségessé válandó fegyelmi eljárásra nézve — mint a „Délmagyarországi Lapok"-ban olvassuk — a belügyminiszter Ormós Zsigmond temesmegyei főispánhoz, mint vagyonközösségi kormánybiztoshoz intézet leiratában akként intézkedett, hogy a vagyonközségnek 1885. évi októberhó 28-án tartott közgyülésének határozatát mely szerint a vagyonközség tisztviselői és bizottsági tagjai ellen fegyelmi természetü intézkedések rendeltettek el, megsemmisitette és kimondotta, hogy ha a vagyonközség főnöke és egyéb tisztviselői ellen fegyelmi elbánásnak szüksége merülne föl, a fegyelmi vizsgálatot a kormányon kivül csakis a kormánybiztos rendelheti el. A megjelenő fegyelmi vizsgálat alapján fegyelmi határozat hozatalára Temesmegye alispánja első fokban, közigazgatási bizottsága pedig másodfokban van hivatva. A vagyonközösség bizottságának a főnökön kivüli tagjai tisztviselők nem lévén, fegyelmi elbánás alá nem tartoznak, s helytelen intézkedéseik csak kártéritési kereset által a törvénykezés utján orvosolhatók. A jelen esetben azonban, minthogy a vagyonközség vagyonának állami kezelésbe vétele következend be s ugyanakkor leend véglegesen kiderithető az, hogy a vagyonközösséget mily mérvü károsodás érte és azért, ki vonandó felelősségre, ezuttal még nem lehet időszerü az, hogy a kártéritési kereshetőség megállapitása iránt most történjék intézkedés.

MEGYEI KÖZÜGYEK.

Aradmegye közigazgatási bizottsági ülése.

— május 14.

Tabajdi Károly főispán elnöklete alatt jelen voltak: Ormós Péter alispán, Szathmáry Gyula főjegyző, Kabdebo Kálmán, ifj. Takácsy Sándor, Páris Gábor jegyzők, Vannay János árvaszéki elnök, Varjassy Árpád tanfelügyelő, dr Issekutz Károly főorvos, Löcs Rezső adófelügyelő, Pálffy József főmérnök, Parecz György kir. ügyész, Joanescu Lázár tiszti ügyész, Bánhidy Albert báró, Gaál Sándor, Simon Jenő, Nachtnébel Ödön, Dániel Gergely, Popovits D. János bizottsági tagok.

Elnöklő főispán pontban 9 órakor megnyitván az ülést, olvastatott az alispán havi jelentése, melyből kiemeljük a következőket: A személybiztonság az elmult hóban nagyobb mérvben csak egy esetben zavartatott meg. A tettes elfogatott és átadatott az illetékes kir. törvényszéknek. A vagyonbiztonság 16 esetben zavartatott meg, a tettesek részint már elfogadtak, részint a nyomozások folyamatban vannak. Tüzeset a megyében 13 esettel fordult elő, melyek közül 3 gyujtogatás, 2 gondatlanság, 1 véletlen szerencsétlenségből eredt, 13 esetben a tüz oka kipuhatolhatlan maradt. Az okozott kár 12,172 forint 60 krra becsültetett. Ebből 10,539 frt biztositva volt.

Azárvaszéki elnök jelentéséből kiemeljük: Az árvaszékhez áprilhóban befolyt

---

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája

(Máj. 14.)

Az utolsó ut.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Irta: R . . . . Dezső.

Mottó: „Mi piroslik ott
a sikon távolban?"

Elveszett a M'. . . nál vivott csata. Futott a magyar, a merre látott. Elestek a legjobb vitézek, elmaradtak a legerősebb csatakigyók, eltévelyedtek a gazda nélküli paripák, összetörtek a harczi szekerek, elhányattak a fegyverek, — és eltünt a remény utolsó sugára.

* * *

Alkonyodik. A lemenő nap utolsó sugarai beezüstözik az uttalan sivatag vakitó fehérségü leplét. Vastag hóréteg fedi a földet, mintha betakarózott volna, hogy álomba merüljön . . . álomba az emberekkel együtt, a melyből talán nem is lesz fölébredés.

Üres köröskörül az egész láthatár, csak a ködös messzeségben látszik egy elhagyott falu magányos templom-tornya, mint a hangtalan kétségbeesés szomoru fölkiáltójele! Minden olyan egyhangu, komor, még a levegő is fojtóbb, nehezebb, mintha volna benne valami.

A sik közepén egy árva fa áll, korhadt törzszsel és letarolt galyakkal, melyeket a hó vastagon takar, — talán, hogy ne lássák nemzetőri egyenruhában, minden fegyver nélkül. Sapkáját, ki tudja, hol veszitette el és hosszu, fekete fürtü haja szabadon lengi körül széles homlokát, melynek közepén egy friss kardcsapás összeforott helye látszik. Szemeit bágyadtan le-lehunyja és ilyenkor reszketeg sohaj hagyja el mellét, melyen a ruha ketté van vetve és látni engedi a szurás okozta sebet. A kihullott vér lassanként ráfagyott nadrágjára, szép pirosra festve azt. Karjai lankadtan lógnak alá, görcsösen szoritva marokra, lábait alig huzza maga után a dermesztő hidegtől és a gyöngeségtől. Arczának kifejezése oly megható, oly szánalomra gerjesztő, hogy még a hold is kibukkan egy felhő mögül, talán hogy világitson neki a továbbvándorlásban.

Most megáll, visszaforditja fejét és megpillantja a vércsöppek által jelölt utat, melyet maga után hagyott, és elkezd mosolyogni, oly keserüen, hogy a könyei potyognak belé.

— Nem, nem birom tovább, — mormogja halkan — pedig legalább addig a fáig el kellene jutnom, mert igy megfagyok reggelig. Reggelig? . . . Vajjon látok-e én még olyat? . . . .

Ekkor feltekint az égre, oly szivhez szólóan, oly esdőleg, mintha onnan várná a segitséget. És az meg is érkezik a visszatérő varjucsapatban, mely arczátlan károgással röpüli körül, követelve a maga részét.

— Mindjárt, mindjárt, várjatok még egy félórát — felel nekik, mintha megértette volna tanakodásukat. Aztán ismét tovább vánszorog a fa felé, fejét mellére csüggesztve és kezét védőleg maga elé emelve. Alig megy tiz lépést, ujra megáll, körülnéz . . . lábai megrogygyannak és egy nagyot fohászkodva, elbukik a hóba. Feltámaszkodik félkarjára és iparkodik felemelkedni, de tagjai nem birják már: fel akar ülni, nem megy sehogy; mindenképpen azon van, hogy felállhasson, mert tudja, hogy itt egy óra alatt meg fog fagyni. Még egyszer felemeli fejét, körülnéz a sikon, aztán kezeit arczára tapasztva, elkezd zokogni keservesen, ahogy csak egy halálra kinzott ember képes fájdalmának kifejezést adni.

— Oh én szeretteim, soha sem látlak már benneteket! Vajjon gondoljátok-e most, hogy hol vivódik a halállal a ti kedves Gáborotok? Jobb is, ha nem sejtitek, hisz csak a kétségbeesésnek dobna oda martalékul ez a tudat . . . majd elmondom, ha oda fönn találkozunk, de vajjon találkozunk-e? Vajjon megtalálom-e olyan messze az utat? . . . . Isten! Most segits, ha olyan hatalmas vagy, ha olyan bölcs vagy, ha olyan igazságos vagy! De mit beszélek? Hiszen ha igazságos, ha bölcs, ha hatalmas volnál, nem engedted volna, hogy ez történjék velünk; lesujtottál volna az átkozottakra, mielőtt ők lesujthatták volna mi reánk! . . . . Nem, nem, bocsáss meg Mindenható, bünös lelkemnek, büntess engem, vedd el életem, de ne hagyj kipusztulni egy ártatlan nemzetet, mely mindig hitt benned, mely mindig félt téged, mely mindig hozzád fordult a vészben, a viharban. Ugy-e már is megbocsátottál? Ugy-e te vagy az a fénylő csillag, mely oly nyájasan integet felém . . . igen . . . igen . . . megyek már . . . megyek feléd . . . mindig közelebb . . . vagy . . . jaj . . . segits!" . . .

A seb a mozgás közben ujra felszakad, és a vér patakként kezd ömleni. Most elveszti eszméletét. A láz megkezdi romboló működését. Arcza eltorzul, elkékül, és kezei görcsösen szoritják a hideg havat. Szemeit kimereszti és látományok kezdik gyötörni. . . . . Megjelenik előtte a kaszás, ki fejét akarja elvenni, majd meg a harczban képzeli magát három ellennél küzdve egyszerre. Most hátulról hozzávág egy és megsebesiti. Kinosan ordit fel, elriasztva a varjucsoportot, mely már teste körül ólálkodik.

Az ég ezalatt egészen elborul, sötét, komor felhők takarják el az holdat, és a hó nagy pelyhekben kezd hullani . . . lassan . . . csendesen . . . A haldoklónál is a kinzó rohamot csendesebb állapot váltja fel, a hideg kezdeni megdermeszteni testét, kezei megmerevednek, ajka szederjesedik. Az izgató viziókat nyugalmas képek üzik tovább . . . Megjelenik képzeletében — otthona. A régi kis házikó az oszlopos tornáczczal, a kis vi-

1659. márcziushavi hátralék 988. Ebből elintéztetett 1661, hátralékban maradt 986. A pénztári forgalom az összesitett pénztárban bevétel 79616 frt 99 kr, kiadás 60,342 forint 77 kr. Maradvány 7.358,22 frt 21 kr. A gyámpénztár rovancsoltatván, rendben találtatott.

Tanfelügyelő jelentise, hogy a mult hóban meglátogatott mikalakai és ujpanáti iskolákat rendben találta. A megye népiskolái között 3000 db népies olvasmányt tartalmazó füzet osztatott ki. S végül örvendetes tudomásul jelenti, hogy Kovaszinczon egyelőre magán jellegü magyar népiskola nyittatott.

Adófelügyelő jelentéséből kiemeljük, hogy a megye területén áprilhóban egyenes adóban befolyt 50.079 frt, hadmentességi dijban 364 frt. Az eredmény egyenes adókban 18.275 frttal több, hadmentességi dijban 446 frttal kevesebb a mult év ezen havának eredményénél.

Főorvos jelentése szerint a közegészségi viszonyok általában kielégitők voltak. A betegmozgalom az előbbi hónaphoz hasonlitva, csökkent. A meghaltak száma 38-al kevesebb volt a mult havinál. Az állategészségügy nem volt egészen kielégitő. Elhullott összesen 154 darab ló.

A kir. főmérnök jelenti, hogy az államutakon az anyagszállitás és az átkelési szakaszok szabályozása folyamatban van. Közforgalmat gátló akadály nem merült fel.

A kir. ügyész jelentéséből kitünik, hogy áprilhóban az aradi ügyeszségi börtönben letartóztatva volt 134 férfi és 6 nő. Egészséges 127, beteg 12, meghalt 1.

Ezen jelentések tudomásul vétele után a folyó ügyek következtek, melyekből kiemeljük, hogy Paradeyser Lajos egy havi, Bittó Károly levéltárnok négy havi szabadságidőt kapott.

Jegyzői vizsgálatra bocsáttattak Barks Mátyás, Stéger Vendel, Szerény Sándor, Possert János, Muszka Döme, Kiurszky Iván. A tótvárad-szlatinai iparvasut jegyzőkönyvei jóváhagyattak. Több ügy élénk megvitatása után az ülés 11 órakor véget ért.

VAROSI KÖZÜGYEK.

Arad város közigazgatási bizottságának ülése.

— május 14.

Tabajdi Károly főispán elnöklete alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Institóris Kálmán főjegyző, Varjassy Árpád tanfelügyelő, Pálffy József kir. főmérnök, Weisz Károly kir. ügyész, dr Darányi János főorvos, Urbányi Béla árvaszéki ülnök, Embey Iván adófelügyelő helyett, dr Marschal Lajos közgazdasági előadó, Reicher Károly ügyész, dr Schöpkes Ede, dr Schuster Illés közigazgatási bizottsági tagok.

Elnöklő főispán pontban 4 órakor megnyitván az ülést, olvastatott a polgármester havi jelentése, mely lapunkban egész terjedelmében közölve volt.

Árvaszéki ülnök jelenti, hogy az árvaszékhez áprilhóban befolyt összesen 298 ügydarab. Ebből elintéztetett 276, elintézés alatt áll 28. Gyámság alatt áll 2943 egyén, gondnokság alatt 27. A pénztár állapota 1886. márczius havi maradvány 33223 frt 10 kr, áprilhóban befolyt 6309 frt 96 kr. Összesen 39.533 frt 76 kr. Az árvapénztár állaga 484,304 frt 86 kr.

Tanfelügyelő bejelenti, hogy a városi iskolákat meglátogatván, azokat a legjobb rendben találta, kivévén a gáji szerb iskolát. Örömmel jelenti ezenkivül, hogy a minisztérium az aradi közép kereskedelmi iskolát az egyéves önkéntességi joggal ruházta fel.

Kir. ügyész jelentéséből kiemeljük, hogy áprilhóban letartóztatva volt 134 férfi és 6 nő, összesen 140. Ezek közül beteg 12, meghalt 1, egészséges 127.

Adófelügyelő jelenti, hogy a város területén áprilhóban befolyt egyenes adóban 18800 frt 40 kr. Hadmentességi dijban 303 forint. Az eredmény az egyenes adónál 3600 forinttal, a hadmentességi dijnál 90 forinttal kedvezőbb az elmult év ezen havánál.

Kir. főmérnök jelenti, hogy az államutakon a kavicsszállitás megkezdetett, közlekedést gátló akadály nem fordult elő.

Főorvos jelentéséből felemlitjük, hogy a város egészségügye áprilhóban javult és kielégitőnek mondható.

Ezen jelentések tudomásul vétele után a folyóügyek következtek. Ezekből kiemeljük, hogy a főkapitány megbizatott a város területén levő gyógyszertárak forgalmi körének három havi záros határidő alatti megállapitásával. Több érdektelen ügy elintézése után végül dr Marschal Lajos inditványára elhatároztatott, hogy a közigazgatási bizottság felir a pénzügyminiszterhez az iránt, hogy a városunkban érezhető rézváltópénz-hiány megszüntetése iránt tegyen intézkedést.

Ezzel az ülés véget ért.

Külföld.

Az uj görög miniszterek. Az ujonnan megalakult görög kormány tagjairól jellemzésükre el lehet mondani, hogy együttvéve ők hivatalnok, vagy ügyvezető minisztérium. Nevezetes, hogy tagjainak egyike sem képviselő s alig van köztük kettő, ki mint korábbi miniszter politikai dolgokkal hivatalból foglalkozott volna. Nekik jutott mégis a feladat, hogy Görögország harczias hangulatát a csöndes megvonulás s a mindennapi munkásság prózaibb foglalatosságával fölváltsa.

Valvisz Demetrius az elnök és egyuttal igazságügyminiszter, már volt egyszer rövid ideig miniszter, egyébként pedig a birói karhoz tartozott s legutóbb mint az atheni semmitőszék elnöke müködött, honnan magas kora miatt rövid idővel ezelőtt szintén visszavonult. De még mindig erős ugy testben, mint szellemben. Őt kiváló becsületessége és jellemszilárdsága teszik kedveltté nemcsak a birói kar, hanem az egész ország népe előtt.

A pillanatnyilag legfontosabb tárczát, a külügyit a volt corfui főnök, Luriotis Epaminondás vette át. Luriotis neve az osztrák-magyar monarchia azon polgárai előtt, kik Corfuban megfordulva szivességét igénybe vették, eléggé ismert és kedvelt. Szoros barátság füzi össze a korfui osztrák-magyar consullal Warsberg báróval s birja a Ferencz-József-rend nagykeresztjét. Luriotis is idős ember már, de meg mindig eléggé birtokában erőinek. Eddig kizárólag mint politikai administrativ hivatalnok müködött, majd mindig jelentékeny állásokban; hol közigazgatási képességeivel s békitő modorával sok sikert ért el. A mellett magas müveltséggel bir, több nyelvet beszél, a francziát Svájczban sajátitotta el, hol gyermekéveit töltötte. Neki is nagy a népszerüsége Görögországban; a külügyekkel eddig hivatalból csak mint Corfu főnöke foglalkozott.

Petmezas Bazil, az uj hadügyminiszter tetőtől-talpig katona és pedig tehetséges katona s hozzá szilárd jellemü erélyes ember, kinél a lefegyverzés nehéz feladatára keresve sem lehetett volna alkalmasabb embert találni.

Augerinos András kapta a pénzügyi tárczát. Ő volt már több izben is miniszter, csakhogy más ügyosztályban. Neki van az összes miniszterek közt egyedül politikai multja. Pártfele és barátja volt Komundurosnak. Azóta egyik párthoz sem tartozott s valószinüen nem is képviselő.

Tengerészeti miniszterré a Görögország függetlenségi harczaiban halhatatlan nevet kivivott Miaulisz tengernagy utóda, Miaulisz Demetrius lett. Katona ő is, mint Petmezas, s nem tartozik egyik politikai párthoz sem.

Venicelosz Miltiadesz, a cultus és közoktatásügyi miniszter az atheni egyetem orvosi facultásának volt tanára s tanári előadó képességével és több orvosi könyvével általános elismerésnek örvend. Ő sem képviselő s nem is tartozik egyik politikai párthoz sem.

Legujabb posta.

— Az uj görög kormány. Az uj kormány megalakult Athenben. Programmja nagyon ngyszerü. Haladéktalanul összehivja a kamarát, hogy ez döntse el a lefegyverzés kérdését. Minthogy azonban a kamara csak néhány nap mulva gyülhet össze, megint provisoriumra van kilátás, mely időben a válság megoldása körül ismét nem fog történni semmi. Reméihetőleg azonban a porta most sem veszti el béketürését, hanem nyugodtan bevárja az ujabb terminust, mely talán végre mégis csak békére fog vezetni. — Az ujabb jelentéseket a következőkben adjuk: Athén, május 13. A lefegyverezést nem kezdik meg a kamara összeülése előtt.

Mouy gr. athéni franczia követ a török-görög konflictus megoldása előtt nem fog visszatérni Athénbe. Egyébiránt Párisban azt hiszik, hogy a conflictus nemsokára véget fog érni, mivel a görög kormány most már el van határozva a lefegyverkezésre.

A kamara királyi rendelettel május 22-ére hivatott össze. A kormány a nemzetközi hajóraj parancsnokait fel fogja kérni, hogy a szigetekről és a partvidéki városokból érkező képviselőket engedjék át a zárvonalon.

Az uj cabinet a kamarát rendes ülésszakra fogja egybehivni, hogy eléje terjessze a fennforgó politikai kérdést. Zajos vitáktól tartanak. A Delyannis-párti lapok a királyt és Trikupist azzal vádolják, hogy az angol politikának vak eszközei.

A volt hadügyminiszter, mikor a Thessáliában levő csapatok szemléjéről hazaérkezett, azt inditványozta, hogy nyomban kezdjék meg a hadi actiót Törökország ellen s azért mondott le, hogy ez inditványát el nem fogadták.

— Az osztrák képviselőházból. Bécs, május 13. A képviselőház a kiegyezési javaslatok tárgyalására kiküldendő negyvenötös bizottságot megválasztotta; elfogadta harmadszori olvasásban a katonai hatóságok által administrativ ügyekben hozott itéletek megtámadhatóságáról szóló törvényjavaslatot és elhatározta, hogy a földadónak elemi csapások esetén való elengedéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását megkezdi.

Kindermann kérdi a belügyminisztert, nem volna-e hajlandó a cholerában elhalt egyéneknél a hullaégetést megengedni; kérdi továbbá, tétettek-e intézkedések a cholera ellen.

A kiegyezési javaslatok tárgyalására kiküldött parlamenti bizottság megalakult s Czartoryskit elnökévé, Herbstet első s Riegert második alelnökévé választotta.

— A fenyegetőző Montenegro. A „Nov. Vremja" jelentése szerint a montenegrói kormány jegyzéket intézett a portához, sürgetve a török-montenegrói határ rendezését a berlini szerződés értelmében, különben — mondja állitólag a jegyzék — Montenegro megkezdi az ellenségeskedéseket.

— A home-rule. Ulsterből érkezett táviratok szerint ott szövetkezet van alakulóban az egész tartományra kiterjedő fiókegyesületekkel, melynek fegyverek beszerzése és a katonai gyakorlatokban való kiképzés a czélja, hogy a home-rule-kormányzat behozatalának erőszakosan ellent lehessen állani.

Az alsóház tegnapi ülésében az Irország kormányzatára vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását folytatván, Bannermann a törvényjavaslat védelmére emelt szót és kijelenté, hogy a kormány, részleteket illetőleg netalán teendő javaslatokat mind fontolóra fogja venni, de el van határozva, hogy végleges javaslata az leend, hogy netaláni adóemelés esetén az ir képviselők hivassanak meg az angol parlamentbe. Bannerman megczáfolta azt, hogy Wolseley beszédében valaha az ulsteri mozgalomra utalt volna.

— Az orosz politika a Balkánon. Alaptalanok a hirek, mintha Oroszország balkáni diplomatiájában nagyobbmérvü változások lennének tervben, nevezetesen, hogy Persiani belgrádi orosz követ visszahivatnék s helyébe Lagovsky, konstantinápolyi orosz főconsul jönne, — igy elesik az a combinatio is, hogy Konstantinápolyba főconsullá Szorokin, a volt philippopolisi consul van kiszemelve.

— Utóhangok a szerb választások után. A skupstina-választásoknál a kormány határozott többséget kapott. Azok a commentárok, melyek a választásokkal hozzák összefüggésbe egyes miniszterek lemondását, a viszonyok, különösen a személyes ügyek nem ismerésén alapszanak. A kormány a választásoknál minden beavatkozástól tartózkodott, s csak a rend s a választási szabadság föntartására őrködött. A haladó párt minden agitatórius cselekvéstől távol tartá magát, — mig az ellenzéki pártok, bőven ellátva pénzzel, mindent elkövettek, hogy a népet czéljaikra kikészitsék. A király által kinevezendő törvényhozói állásokra a kormány oly férfiakat hoz javaslatba, kiknek társadalmi rangja s személyes tulajdonságaik a skupstina szinvonalát emelni fogják, egészen eltekintve pártállásuktól.

TAVIRATOK.

— Az uj igazságügyminiszter. —

Budapest, május 14. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) **Fábinyi** Teophil legközelebbről igazságügyminiszterré fog kineveztetni.

— A póthitel. —

Budapest, május 14. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) A képviselőház ma kezdte meg a póthitelről szóló javaslat tárgyalását. Lukács és Hegedüs előadók ajánlták a javaslat elfogadását, tüzetes indokolás kiséretében.

Szápáry Gyula gr. pénzügyminiszter egy óráig tartó beszédben biztositotta a házat, hogy gondoskodva van arról, hogy az államháztartásban jövőre hasonló anomaliák ne forduljanak elő.

Helfy és Horánszky Nándor előterjesztéseikben inditványozták, hogy a javaslat egy vizsgálóbizottságnak adassék ki.

Előfizetési felhivás

az

„ARADI KÖZLÖNY"

czimü politikai napi lapra; megjelen **hétfőn** *és* **ünnepek utáni napokon is.**

Május—junius 2 hóra helyben 2 frt, vidékre 2 frt 40 kr

Negyedévre . . . . . . 3 „ „ 3 „ 50 „

Félévre . . . . . . 6 „ „ 7 „ — „

Arad, 1886. évi májushóban.

Az „Aradi Közlöny"

kiadóhivatala.

NAPTAR.

Május 15. Szombat. Róm. kath. Zsófia. — Prot Zsófia. — Görög-orosz (május 3.) Timot. — Nap kél 4 ó. 24 p., nyug. 7 ó. 31 p.

Május 16. Gyermekünnepély a megyeház nagytermében.

Május 16. Az aradi kereskedő ifjak társulatának közgyülése, az aradi ipar- és népbank helyiségében, d. u. 3 órakor.

Május 16. Az aradi iparos ifjak önképző- és betegsegélyző egyletének majálisa a nagyerdőben.

Május 23. A hadastyán-egylet majálisa a csálai erdőben.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Felhivás. Az adókönyvek f. május hó 15-től számitott 10—12 napig délutánonként az országgyülési képviselőválasztók névjegyzékét összeiró küldöttség által lévén elfoglalva, felhivatik az adófizető közönség, hogy ezen idő alatt az adóügyi osztálynál az adókönyvecskék előirása czéljából a délelőtti órákban jelentkezzék. — Arad, 1886. május 14-én. A városi tanács.

— A postaépület lebontásánál történt falbeomlás ügyében a rendőrhatóság részéről a vizsgálat befejeztetett s az iratok áttétetnek a törvényszékhez. A vizsgálatot, a mint ezt lapunkban már irtuk, Somogyi László alkapitány vezette, még pedig dicséretreméltó erélylyel. A helyszini vizsgálat után rögtön felkereste a postahivatal főnökét és intézkedéseket tett, hogy a postahivatal a régi épületből, hol a bontási munkálatok a közönségre a közlekedést ugyszólván lehetetlenné teszik, áthelyeztessenek. A postafőnök rögtön intézkedett, ugy, hogy tegnap reggel 9 órakor már át volt helyezve a hivatal a szomszéd minoritapalotába. Tegnap délelőtt Somogyi alkapitány megidézte és ujból kihallgatta az épitőmestert. Ez előadta, hogy a felelősség egyedül a bontási munkát végző Philip József kőmives-segédet terheli, ki a boltozat lebontását, daczára, hogy megmagyarázták neki, miként végezze a munkát és melyik köveket szedje ki, rosz helyen kezdte a munkát és ennek folytán történt a beomlás.

— Halálozás. A köztiszteletben álló Mülek-családot, amint erről részvéttel értesülünk, érzékeny veszteség érte Mülek Béla elhunyta által. A halálesetről a család által kiadott gyászjelentés a következő: Özv. Náray Imréné saját, nemkülönben Mülek Imre, dr Mülek Lajos és neje, ugy Vertán Ilonka és számos rokona nevében fájdalomtelt szivvel tudatja szeretett fia, jó testvér, sógor, nagybátya és rokonnak Mülek Béla, ügyvéd, ujaradi kir. járásbirósági aljegyzőnek folyó hó 13-án, hosszas szenvedés után, 33 éves korában történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült teteme májushó 15-én d. u. 4 órakor fog a róm. kath. szertartás szerint, Fábián-utcza 5. sz. a házból a helybeli temetőben lévő családi sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmiseáldozat folyó hó 17-én, d. e. 10 órakor fog a minoriták szentegyházában az egek Urának bemutattatni. Béke lengjen az elhunyt porai felett!

— A fagyos szentek elmultak minden jel nélkül. Az idő, különösen az előző két napon, kedvező volt. Csak Bonifácz hozott egy kis kellemetlenséget, amennyiben egész nap hatalmasan fujt a szél, s csapkodta a port a járó-kelő közönség szeme közé. Délután el is borult a láthatár, készülődött az eső, azonban semmi sem lett belőle; estefelé ismét kitisztult. S tán a majálisozók örömére igy is marad egyelőre.

— Majális. Az aradi hadastyán-egylet f. hó 23-án majálist rendez a csálai erdőben. A mulatságra szóló meghivók már szétküldettek s jegyek is kaphatók, még pedig Bettelheim könyvkereskedésében és ifj. Grünwald Ferencz takarék- és segélyegyleti pénztárnoknál.

— A közönség áldozatkészségéhez fordul Torontálmegye Gyertyámos községe egy lapunkhoz is megküldött felhivásban. A nevezett község tisztán németajku közönsége ugyanis az 1885-ik évi október 19-én százéves fennállásának évfordulóját ünnepelte meg. E század lefolyása alatt a telepités nehézségeinek leküzdése után lakossága kitartó munka és szorgalom által felvirágzásnak indulva, mindinkább megszerette a hazát, az együtt szenvedett viszontagságok és együtt élvezett örömök szorosabbá füzték ama testvéri kapcsot, mely a bevándorlottakat és itt született gyermekeiket a magyar nemzethez csatolták; magyar hazánk alkotmányos szabadsága kifejlesztette a hazaszeretet, s a szabadságharczban ezen alkotmányért vérüket áldozva, hü fiaivá váltak a hazának, s lángoló hazaszeretettel hódolnak a magyar állameszmének. Ámde a nemzeti ébredés eme korszakában, hol a társadalom országszerte szervezkedik a magyar állameszme, a magyarosodás terjesztése s a közmüvelődés emelése czéljából, Gyertyámos hazafias lakossága belátta, hogy a magyar állameszme iránti rendithetlen hódolata nem elegendő, s hogy a magyarosodás és közmüvelődés terére kell lépnie, hogy a jövő nemzedék azon várakozásoknak megfelelhessen, melyeket a haza minden fiától méltán megkövetelhet. Hogy e kettős czél eléressék, Gyertyámos közönsége a 100 éves fennállás emlékére elhatározá, hogy Szeged városában házat szerez, melyben a kellő felügyelet alatt első sorban saját kebeléből, esetleg azonban más idegen ajku községekből is 60 gyermeket helyez el, hogy a magyar nyelvet elsajátitva, az ott fennálló tanintézetekben magukat kiképezhessék, s a magyar nyelv birtokában, magyar szellemben neveltetve, a haza hasznos és hü polgáraivá válva, annak nyelvét és szellemét ugy a társadalomban, mint egykor alapitandó családjukban terjesszék és meghonositsák. A czél elérésére azonban a község anyagi ereje nem elégséges s kénytelen a hazafias támogatást igénybe venni. A szerkesztőségünknél letett 867. számu iven mi is elfogadunk adományokat.

---

rágos kerttel, melyben egy szende ifju teremtés gyomlál, mig egy ezüsthaju öreg asszony a folyosón ül és kötöget. Most négy ember lép be a kapun, vállaikon egy sebesült ifjut hozva; az öreg asszony sikoltva szalad elébe és sirva borul reá, mig az ifju leányka elmeredten, könytelen szemekkel bámul arczára. Őt pedig lefektetik jó puha, meleg ágyába és sürög-forog körülte a sok jó ember, mindenik segiteni akarva. Majd megjelen az orvos, bekötözve sebeit és jótékony irral enyhitve fájdalmát. Később belép édes anyja, alig birva visszafojtani könyeit; oda megy hozzá, vigasztalja, beszél hozzá és könyörög neki, hogy gyógyuljon fel. Aztán bejönnek testvérei, körül fogják, megkönyezik és imádkoznak érette. Neki pedig oly jól jól esik látni e szeretetet, mely környezi . . . Végre belép a kedves, karcsu virágszál . . . az ő menyasszonya, a kit ő ugy imád, s a ki őt ugy imádja. Odafut hozzá, átöleli, feledve mindent, ébreszti, becczézi, és — ő e hangokra, e szeretett, várva-várt hangokra magához tér, elmondja viszontagságait, megsebesülését, diadalukat, aztán oda vonja forrón dobogó keblére szeretett angyalát, csókokkal halmozza el azt a kedves arczot, mely már annyiszor jelent meg álmaiban és ábrándjaiban s a mely most már valóságban is az övé lesz. A leányka pedig ott marad mellette, ágya szélére ül, végig vonva hüs, piczíny kezét lázas agyán . . . És e jótékony, szelid érintésre elsimulnak a haldokló vonásai, ajkait mosolyra vonja, szemeit lehunyja . . . és egy nagyot sohajt. E sohaj azután eltüntet minden képet, el az otthont, a szeretett alakokat, a boldogságot . . . és tör fölfelé, itt hagyva szabadságot, hazát, dicsőséget, anyát, menyasszonyt . . . és elröppen oda, hol nincs többé ágyudörej, harczi zaj, fájdalom, halál . . . hanem örök béke és nyugalom . . .

A hó pedig nagy pelyhekben szálling tovább . . . tovább, — és beboritja a holtat szép, fehér szemfedővel . . . lassan . . . csendesen . . .

A „magyar" világnyelv.

— Uj volapük. —

Ha nem magyar kiadónál, eredeti munkául jelent volna meg, hajlandók volnánk azt hinni, hogy a ködös Anglia valamelyik nyugalomba vonult professora késziteite sok üres óráiban. Mert az a türelem és fáradság, melylyel a lapunkhoz beküldött mutatványfüzet összeállitva van, önkénytelenül e feltevésre készteti az embert, a mint a „Nemzetközi tolmácsnyelv", vagyis a magyar-volapük mutatványkisérletét átlapozza.

A már curiosumnak is érdekes füzet mutatványt tartalmaz egy nemzetközi tolmácsnyelvből, illetve e nyelv alapvonalainak megállapitására szolgáló nagyobb müből, mely utazók és kereskedők részére van irva, a mindennapi életben legszükségesebb törzsszavak gyüjteményéből.

Az ismeretlen szerző e müvét egyelőre csak a critica számára bocsátotta közre. Részünkről azonban, nem arrogálhatva magunknak illetékességet a volapük terén, ugy véljük a füzetről a legilletékesebb criticát adni, hogy abból mutatványokat közölve, felkeltjük általuk a „szakkörök" figyelmét.

A füzet tartalmát az általános és részletes szabályok, a szóképzés, a mondattan és a törzsszavak gyüjteménye képezi.

Szerző azt állitja, hogy e rendszer szerint 18 különböző mássalhangzón kezdődő szó *megtanulása után* az összes főnevek, 7 melléknév s 7 ige után az összes jelzők és igebeli cselekmények, illetve eszmények csoportositását ismervén általánosságban minden további szótár használat nélkül hallás vagy olvasás után gyanithatjuk, sőt kitalálhatjuk a mondat értelmét; — 18 más főnév után részletesebben meghatározhatjuk a tárgyat stb., ugy, hogy bátran elmondhatni, miszerint *egy-két óra* alatt nemcsak azt sajátithatjuk el, mi a tágabb *megértéshez szükséges, de szótárral még gondolatainkat is kifejezhetjük.*

Lehet s hiszi is, hogy a nyelvtani rendszer nem tökéletes; — valószinü, hogy a szavak be- és felosztása sem egészen czélszerü, — de meggyőződése, hogy ma és még sok ideig *csak az a rendszer fog általános a czélnak megfelelő elterjedést nyeri,* mely a szavak általános jelentőségét nemcsak felismerhetővé teszi, *de azt oly ismeretekhez köti, mely mind hallás, mind olvasás után azonnal felismerhetők.*

„E pur si muove."

Lö men tre ifacé ütju orszrlüdamól. Crericé no ólalbas plü lepól. Kre ikücé oppóloba ka zéckól, ef olö kritik irmu de ectu sepum?

No lö eri up angüdijuká menót, — lafiót balenanka mát nő albénüllas, öy luán jant ideu mót et cictemumót irca ürlir.

Of üra et savinú: znol u öf; mrüdö ünibar ba ricofbiród; — up üdi et albsavir, tvo anler mentartiot et savird la kritikót, pluri mocál ólofbar.

Grca aj lö menót oruck mi ciót ólolbőréd önpir

Monör.

Egyik fejezet a számnevekről szól.

Ime a számnevek magyarázata:

Számnév.

A számnevek következők: *ba* egy, *ce* kettő, *di* három, *fo* négy, *gö* öt, *hu* hat, *jü* hét, *ka* nyolcz, *le* kilencz, egyszerüek s *dra* tiz, *cte* száz és *mli* ezer, tizedesek. *draba* tizenegy, *cedra* husz, *ledrafo* kilenczvennégy, *kactehu* nyolczszázhat, *mlikacte kadraka* ezernyolczszáznyolvannyolcz.

Az alapszámok e kérdésre hányadik *—ár,* hányszor? *—éc,* hányad? *—ón,* hányas? *—ős* és hányanként? *—üz* képzővel jeleztetnek. A többi változások ezek összetételét képezvén.

A számnév a főnév előtt mindig változatlan marad, valamint a főnév is számnév után egyes számban marad és viszonyittatik.

Főnév helyett használt számnév rendesen egyes számban használtatik.

A mindennapi életben legszükségesebb szavakból adjuk a következőket: *acp* czikázik, *act* cseng, *acu* agg, *adb* ég, *add* dobban, *adi* virgoncz, *adj* érik, *adm* ered, *ado* sánta, *adp* fér, *adv* függ, *adz* dörög, *agd* hull, *afl* dől, *ani* szür, *ank* romlik, *ape* hü, *arc* ifju, fiatal, *arp* virrad, *asu* kancsal, *atc* árva, *aya* rokon, *ald* süt (a nap), *alf* kerül (valamibe), *ali* szelid, *als* illik, *am* mégis, *amd* mulik, *amc* éber, *ana* vak, *anf* reked.

Bab emlős állat rokonsága és *bad* férj, himpár, *baf* fiugyermek, himsarjadék, *balc* szem, *bald* arcz, *bam* leánygyermek, nősarjadék, *bamb* száj, *bar* eladó (nagy) lány, *barb* szakáll, *bart* fej, *bars* ajk, *bas* asszony, neje valakinek (nőpár), *bask* haj, sörény, *batk* orr, *baye* bajusz, *bazp* fül, *beb* atya.

Fad burgonya, *fag* foghagyma, *faj* czékla, *fajk* gyom, *fak* gomba, *falb* tő (töre), *far* gabona, *fars* szalma, *fee* babér, *fed* bab, *felk* hagyma, *fer* kalaráb, *fey* paradicsom, *fic* eper, *fif* bors, *fil* répa, *fim* kapor, *fir* rizs, *fit* árpa, *flac* len, *flad* gyapot, *flej* mályva, *flet* ibolya, *flic* nefelejts, *flid* liliom, *flim* buzavirág, *flör* virág, *fob* retek, *fof* rozs, *fog* lencse, *fök* kukoricza, *föl* mák, *folc* rózsa, *föld* bimbó, *folk* sarju, *folm* szij, *fölv* kalász, *fön* málna, *for* káposzta, *föv* kelkáposzta, *föz* mustár, *fraj* szamócza, *fraz* kakukfü, *frel* viola, *frep* sás, *frib* szegfü, *frif* pipacs, *frij* komló, *fril* kömény.

Pap állam s szervezete: *pab,* uralkodó, *paj* alattvaló, *pajd* okmány, *pajm* büntett, *pakt* porkoláb, *palc* bilincs, *palm* törvény, *pan* hivatalnok, *panf* börtön, *pang* rang, *pap* állam, *pat* ország, *pec* pénz.

Ez az utolsó szó — ugy hiszszük — még nemzetközi világnyelven is olyan sokat mond és jelent, hogy mellette csak eltörpülne a többi.

Ezekre nézve tehát utalunk az érdekes füzetre.*)

*) Mutatvány-kisérlet egy nemzetközi tolmácsnyelv alapvonalainak megállapitására, czimü utazók s kereskedők részére irt nagyobb müből. A mindennapi életében előforduló legszükségesebb törzsszavak gyüjteményével. Irta: s egyelőre inkább csak a critica számára közrebocsátotta I. — Kapható Méhner Vilmos könyvkiadó utján, Budapesten (papnövelde-utcza 8. sz.) Ára 40 kr.

— **Baleset.** Alig hogy az egyikről irtunk, már ujabban egy másik balesetről értesültünk. Tegnap délután kevéssel öt óra után, valami O r o s z Márton nevü öreg ács, lezuhant az őz-utczában a Schreier-féle ház tetejéről s összezuzta fejét. A szerencsétlen embert eszméletlenül szállitották a kórházba. Életbenmaradásához kevés a remény. Az öreg a háztetőt javitotta s e közben megszédült és ugy zuhant le fejjel a kövezetre. A mint értesültünk, a szegény embernek családja van, mely alighanem egyedüli fenntartóját veszti el benne.

— **A városi tisztviselők** körében mozgalom indult meg az iránt, hogy az Aradvárosi tisztviselői nyugdijalap javára egy nyári tánczvigalmat rendezzenek. A mulatság a városligeti vendéglő nagytermében tartatnék meg. Kivánatos, hogy a mozgalom eredményre vezessen, annál is inkább, mert ha jól tudjuk, ez az első alkalom, hogy a város tisztviselői nyugdij-alapjának gyarapitására tánczvigalmat rendeznek.

— **A Gáj külvárosi szerb iskola.** V a r j a s s y Árpád tanfelügyelő, a városi közigazgatási bizottságnak tegnapi ülésében tett jelentéséből azon tapasztalatra jutottunk, hogy ott nagyon szomoru állapotok uralkodnak. Daczára, hogy az iskolában száznál több tanuló van beirva, vegyesen leány es fiu, tanterem csak egy van. Az egy szük. sötét kamra, melynek fölépét kézzel elérhetni, oly alacsony. Pad csak néhány van a szobában, ugy, hogy ha a tanulók nagyobb számban jelennek meg, állniok kell. A szoba levegője dohos, egészségtelen. Ez állapotok megszüntetése czéljából a közigazgatási bizottság átiratot intézett Brankovics György gör. kel. szerb püspökhöz.

— **Temesmegye közigazgatási bizottsága** tegnap délelőtt tartotta e havi rendes ülését ifj. O r m ó s Zsigmond kir. tanácsos, alispán ur elnöklete alatt. Az ülésen jelen voltak: Lazarovits Sándor, Heinrich Nándor, Görgey Gyula, Szuló Ernő, Fodor Péter, Jeszenszky Béla, Marx Antal királyi tanácsos és kir. tanfelügyelő, Kollmann Károly adófelügyelő, Petrovics Milos kir. főmérnök, Bede Gyula kir. ügyész, Lostvál Antal tb. főügyész, Deschán Achill árvaszéki elnök, dr Brener Armin főorvos, Dobó László főjegyző, Mayer Károly, Troszt József és Lendvai Miklós aljegyzők, Kirják Dezső közig. gyakornok. A távollevő Dobó Miklós, Niamessny Gyula, Timáry Imre és Kalmár Lajos biz. tagok igazoltatása és havi jelentések tudomásul vétele után több, közérdekkel nem biró folyóügy intéztetett el.

Hazánk és a főváros.

— **Király ő felsége** csütörtökön délelőtt 10 órakor a budai várpalotában általános kihallgatást adott, melyre összesen 74 személy jelent meg, többek között a nemrég tábornokká kinevezett gyulafalvi B u l y o v s z k y Károly Aradról, több főispán és horvátországi képviselő, s az ismeretes párbajvétségéért elitélt dr. K o s z t k a Emil. A kihallgatás fél 12 órakor ért véget.

— **Simor János herczegprimás** tegnap d. e. 9 órakor a rendes személyvonattal a fővárosból, három napi itt tartózkodás után székhelyére utazott. A főpap e látogatásának a fővárosban egyedüli czélja az volt, hogy ő feleségét a magyar fővárosban üdvözölje s előtte hódolatának kifejezését megujitsa. Május 20-dikán ismét visszatér a fővárosba, hogy a főpapi tanácskozásokon elnököljön, a mikor a congrua-bizottság jelentését is ad referendum terjesztik a főpapok elé. Ez alkalommal huzamosabb időt fog tölteni a herczegprimás a fővárosban, juniushó 4-én ő fog pontificálni M a i l á t h József gr. és S z é c h e n y i Mária grófnő, S z é c h e n y i Pál gr. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter leánya esküvőjén.

— **Parasztok zavargása.** Nagyszent-Miklósról a következőket távirják: Nagyszent-Miklóson csütörtökön megjelent a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium biztosa, hogy a községtől iskolai czélokra felajánlott 100 hold földet átvegye és a szerződést megkösse. A községházában azonban körülbelül 30—40 román parasztból álló tömeg jelent meg, megtámadta az elöljáróságot s meggátolta a miniszteri rendelet végrehajtását. A zavargás előre volt tervezve és hetek óta készültek a támadásra s a szolgabiróság, a mely helyben székel, könnyen elfojthatta volna, de azt nem tette. Most a parasztok vérszemet kaptak, végig járják az utczákat, hangosan fenyegetik a jómódu polgárságot, hogy miért szavazták meg egyhangulag a 100 hold földet iskolai czélokra.

— **A budapesti tud. egyetem közülése.** A budapesti kir. magyar tudomány egyetem ujjáalakitásának 106-ik évfordulója alkalmából csütörtökön délelőtt az egyetemi központi épületben ünnepélyes közülést tartott. Előzőleg az egyetemi templomban délelőtt 10 órakor zenés isteni tisztelet volt. Az első sorokban az egyetemi tanári kar teljes számmal foglalt helyet a rector és a facultások decánjai magyar diszben. Az utóbbiak előtt öten diszbe öltözve a rectori és decáni jelvényeket tartották. A szertartás végeztével a melyen Markus pápai praelatus és papnöveldei igazgató pontificált fényes segédlettel, negyed 12 órakor az egyetemi épület uj szárnyában levő diszteremben kezdetét vette a közülés. A terem földszintje és karzata egészen zsufolva volt. Az emelvényen az egyetemi tanárokon kivül a többek között ott voltak dr. Berzeviczy Albert államtitkár, Darányi Ignácz országgyülési képviselő, Kriesch János müegyetemi rektor stb. Az ülést megnyitó értekezést dr. Lechner Ágoston, az egyetem ez idei rectora tartotta a jogeszme kifejlődéséről az ujkorban. Ezután Láng Lajos, a jog- és államtudományi kar prodecánja, az 1885—86. évi pályázatra beérkezett munkák rövid birálatát és a pályanyertesek neveit olvasta föl. A pályadijak kiosztásával véget ért az ünnepélyes közülés.

— **Madarász László.** Magyarországnak az idén érdekes vendége lesz. Madarász László nevét minden magyar ismeri. A szabadság összes szereplői között ő volt a legforradalmibb szellem. Lángolón szerette a hazát s gyülölte annak ellenségeit. A haza elvesztése után Amerikába menekült s Jowa államban megtelepedvén, maga kapált és kaszált, sőt lakházát is sajátkezüleg épitette. Harminczöt év óta gyötri őt a honvágy fájdalma. Tovább nem birta kiállni, az idén nehány hónapra haza jön, hogy még egyszer meglássa rokonait, még egyszer kezet szorithasson barátaival. Itthon tölt nehány hónapot, aztán visszamegy Amerikába, hogy a földet turva továbbra is kenyeret keressen családjának.

— **A katonaszabaditó** B r o o s e r Károly és társainak ügyében a vizsgálóbiró megkereste a honvédelmi miniszteriumot, hogy küldje be a katonaszabaditással gyanusitott hadkötelezeknek soroztatásukra és felülvizsgálatukra vonatkozó ügyiratokat s rendelje el a vádlott hadkötelesek felülvizsgálását. A vizsgálat nagy erélylyel folyik és a vizsgálóbirónak számos terhelő adata van Brooser ellenében.

— **Örökös öngyilkos.** Bernhardt Sarah mondta egyszer, hogy ő csupa meghalásból él és igaza is volt, mert müvészetében az a legszebb, a hogy a szinpadon meg tud halni. Fölülmulja azonban őt egy magyar hazafi, ki szintén csupa meghalásból él, de haláljeleneteit nem a szinpad deszkáin szokta eljátszani, hanem egész komolyan csinálja rendesen a Rókus-kórház előtt. El is nevezték a „Rókus kórház ördögé“-nek, mert ott már mindenki fél tőle, mint a legmakacsabb öngyilkostól, ki valaha orvosi ápolás alá került. Azelőtt a szegény E. Honát tartották a legszaporább öngyilkosnak, mert egymásután tizenháromszor mérgezte meg magát, mig végre csakugyan czélt ért, a Rókus-kórház ördöge azonban rajta is tul lesz. Polgári nevén Mészáros Jánosnak hivják s polgári fdglalkozása az, hogy tegnapelőtt este már éppen harminczhatodikszor vetette be magát a Rókusba, hol jó puha ágyba fektetik, tiszta ruhát kap s ellátják minden jóval. Ezt elérni legfőbb vágya s ha ma kibocsátják mint teljesen felgyógyultat, holnap ismét gyufaoldatot iszik, földhöz vágja magát az utczán s oly keservesen jajgat, hogy a közelben álló konstáblernek megesik rajta a szive és gyorsan beviteti a Rókusba. Igy tart ez már egynehány esztendeje és tartani fog ki tudja meddig, mert Mészáros fővárosi ember, eltolonczolni tehát nem lehet, a gyufaoldatból pedig mindig keveset vesz be, ugy, hogy öngyilkosságai felől elélhet még akár száz esztendeig is

— **Rövid hirek.** A k i r á l y ő f e l s é g e a losonczi és máriavölgyi róm. kath. és a livói görög kath. egyházközségeknek száz-száz frtot ajándékozott iskolai épitkezésre. — A z e l h a l t i g a z s á g ü g y m i n i s z t e r, dr Pauler Tivadar végrendeletileg 100 forintot hagyott az egyetemi jogászsegélyegyletnek. — A t a v a s z i l ó v e r s e n y e k hatodik napján (csütörtökön) a borus és szeles idő daczára nagyszámu közönség jelent meg. Az udvari páholyban a második futam alatt jelent meg herczeg Coburg Fülöp Lujza herczegasszonynyal. A herczegi pár később lejött és a főurakkal társalgott. — A p e s t i k e r e s k e d e l m i b a n k volt vezérigazgatója: Sartory Frigyes Ödön, szerdán délután meghalt, élete 72-ik évében. — K é t ö n g y i l k o s s á g történt szerdán este a fővárosban: a Várbazár előtt egy fiatal ember a folyampart kőpárkányán ugy lőtte meg magát, hogy a hullámokba esett s eltünt: Schatzberger Lajos 25 éves könyvkötő-segéd pedig higanyoldatot ivott és nehézbetegen került kórházba. — T i s z a Kálmán miniszterelnök K á s z o n y i Dániel nyomorban maradt özvegyének 200 frtot küldött. — F ö l d r e n g é s volt tegnapra virradó éjjel Zágrábban, földalatti moraj kiséretében. — É r s e k u j v á r o r s z. k é p v i s e l ő j e, Kapisztory Ferencz — mint onnét jelentik — halálos betegen fekszik. A képviselő betegágyához a fővárosból Korányi tanárt hivták meg. Az orvosi consilium eredménye nem nyujt reményt Kapisztory életbenmaradásához. — E g y h a z a f i a s f ő p a p h a l á l a. Dr. König Mór székesfehérvári apátkanonok szerdán éjjel 12 órakor, élete 64-ik évében, hoszu szenvedés után elhunyt. — A l e g u j a b b p o s t a s i k k a s z t á s. A sókuti (Zemplénmegye) postamester tömérdek pénzeslevelet és kifizetetlen pénzes-utalványokat hagyva hátra, mintegy tizezer forintnyi összeggel Amerikába szökött. — S z e n t t é a v a t á s. Kapisztrán Jánosnak szentté avatása iránt a magyar püspöki kar, élén Simor János herczegprimással, kérvényt intézett a pápához.

A nagy világ.

— **Az osztrák miniszter és a világirodalom.** Az osztrák közoktatási miniszter különös egy rendeletet intézett a középiskolák tanáraihoz. A rendelet, mely bizonyára világszerte sensatiót fog kelteni, nem kevesebbet követel a tanároktól, mint hogy az iskolai könyvtárakból hányjanak ki minden olyas könyvet, melyben vallási, erkölcsi vagy politikai vonatkozás van. Természetesen, e bölcs rendelet következtében a könyvtárakból a könyvek jó harmadrészét tüzbe kell dobni. Shakespearet kilökték vaskos kifejezései miatt. Camoens Luziádját, mert Venus van benne leirva. Virgilius „Aeneis“-ét a Dido és Eneász közti barlangjelenet miatt. Tasso „Megszabaditott Jeruzsálem“-ét Amida bájainak tulságosan részletező leirása miatt, Dantét a Franceszka és Pavlo-epizód miatt, Homerosz Odisszeáját a VI. énekben Adám-costümbe conversáló hős miatt. Terenciuszt az „Eunuk“ cz. vigjátéka miatt, Moliért Szganarel megszarvaztatása miatt, Arioszto „Orjöngő Roland“-ját számos ugyanilynemü indokból, mindenekelőtt pedig a bibliát Sámson és Delila szereplése és még tömérdek más incriminálható passus miatt a tiltott müvek közé irták. De hát mit csináljanak a német classicusokkal? Lessing Goethe, Schiller és a többivel? A professzorok összeültek s elhatározták, hogy történjék bármi, a német klasszikusokat nem dobják ki.

— **A bécsi fiaker-dijazás.** mely egyike a legkedveltebb sport-mulatságoknak, a napokban nagy közönség előtt ment végbe. Az aristocratia különösen nagy számmal jelent meg. Tizenkilencz fiakeres vonult ki, hogy kocsiját és hajtási ügyességét bemutassa az uri jurynak. A feltétel a legrövidebb nyolczas leirása volt. Az első dijat (400 frt) egy magyar eredetü fogat nyerte, ugyszintén a negyediket (100 frt) is. Az idők jele gyanánt nagy kaczagással fogadták egy kocsis hálanyilatkozatát, ki a dijat azzal a megjegyzéssel vette át, hogy most legalább lesz, a miből adósságát megfizesse.

— **Kézelő a postán.** Practicus ember viselte, mert midőn fényes pályáját megfutván, nyugodalmas penzióról gondolkozott, gazdája egyszer csak tenyerével kisimitja szépen, tollat ragad és levelet ir rá. Egyik oldalára a czimet és a bélyeget, a másikra a levél szövegét helyezve, bedobta egy posztkiszlibe. Fájdalom. Berlinben történt a dolog, a szabályszerüség classzicus hazájában. A pedáns postahivatalnok nem méltányolta e zseniális ötletet és a levelet visszaküldte a feladónak.

— **Reclam-kalapok.** A toronymagasságu uj kalapok nem igen tudnak népszerüségre vergődni a hölgyvilágnál, a min eléggé busulnak a gyárosok és kalap-kereskedők. Tehát uj-fajta reclamhoz fordultak. A berlini szinházakba csinos divatárusleányokat küldtek e kalapokkal. Ha aztán a környéken valamely hölgy szóval vagy arczkifejezéssel tetszését nyilvánitja e kalapok tölött, rögtön kezébe nyomják a divatkereskedés czégjegyét. Ez eljárás használt. A minap egy szinésznő, ki ily uj kalapot viselt, szomszédnőjétől helyet kért. Még meg se szólalt, már azt mondta szomszédnője: „Ne fárassza magát, van nekem már kalap szállitóm.“ Igy hát a hölgyek kénytelenek lesznek a kalapot a nézőtéren letenni, ha nem akarnak abba a gyanuba esni, hogy ők is reklámul viselik.

— **Revolver-tarifa.** Párisból irják a következőket: Hogy egy oly világvárosban, mint a minő Páris, a hirlapirók között akad egy-két kétes exisztentia is, az magától értedődik. Párisban, mint csaknem minden nagy városban vannak lapok, melyeknek tulajdonosai csak többé-kevésbé nyiltan üzött zsarolással tartják fön magukat. A Matin mai száma egy kis szinházi lapocskának nem rég elhunyt „főszerkesztő“-jéről emlékezik meg, ki Fiorentino név alatt irt. Fiorentino kevésbé volt müitész, mint inkább üzletember, a párisi müvészekre nézve valódi nadály volt ő, hires az általa minduntalan használt frázis: „Madame X. oly szinésznő, ki egyetmást igér: majd meglátjuk, szavának áll-e?“ A jó Fiorentino egész tarifát állitott föl, melyet ő a müvészeknek a házakhoz küldött. E tarifában a többi közt ezek állottak: Szerencsés auspicziumok mellett fellépni 1 frc. Egy szinész, a ki sohasem rontja el szerepét 30 ct. Egészen rendkivüli oktatás 10 frc. A Comédie Francaise igazgatóságának figyelmét fölkelteni 15 frc. Hosszas távollét után örömmel viszontláttatni 6 frc. Vendégszereplésre fölhivás Nancyból 2 frc 50 ct. Az egész ház kihivása 12 frc. Fizetésemelés az igazgatóság részéről 30 frc. Egy academikus temetésénél észrevétetni 5 frc. Házassági hir egy faubourg saint-germaini hölgygyel 20 frc. Hasonlóképen egy bankár leányával 10 frc. stb.

Rövid hirek. S t e f á n i a t r ó n ö r ö k ö s n é születésnapján, e hó 21-én, Laxenburgban isteni tisztelet lesz, aztán családi ebéd, melyben a király ő felsége és a Coburg herczegi pár is részt fognak venni. — R u b i n s t e i n Antal, ki most Párisban van s onnan ismét Brüsselbe megy, müvészi körutjával 600.000 francot szerzett. — A z a n g o l k i r á l y n ő n e k a londoni Kensington városnegyed lakói pompás palotát akarnak épittetni, ajándékul uralkodásának félszázados jubileumára. — S c a r i a, az udvari opera jeles énekese, teljesen megtébolyodott s most homokdombocskák összekaparása a miniája. — E x c e l l e n c i á s c z i m e t kapott Sarasatte Pablo, a jeles hegedümüvész, Krisztina spanyol királynétól. — D ü h ö n g ő v e r s e n y p a r i p a. Flóreczben a tegnapelőtti lóversenynél egy ló, a „Ducron“, a nézők tömege közé rontva, számos embert megsebesitett, ezek közül egy embert halva vittek el, egy másik ember életveszélyes sebet kapott. — B é c s b e n csütörtökön délelőtt a 48. gyalogezred egyik tiszthelyettese a Schwarzenbergstrassen bérkocsiba és a naszaui kaszárnyához hajtatott. Útközben revolverrel halántékán lőtte magát. Még élve vitték be a helyőrségi kórházba.

SZINHÁZ

— május 14.

— **Az aradi szintársulat Nagy-Váradon.** Egyik ma érkezett nagyváradi lap szerint a K r e c s á n y i Ignácz társulata legutóbb ott is kisérletet tett az „Egy dalár-ünnepély viszontagságai“ czimü izetlenséggel. Az előadásra a közönség közepes számmal jelent meg, s ugyancsak az előadás is — középszerü volt.

Általan véve a referáda tenorjából az tünik ki, hogy a Krecsányi társulata Nagy-Váradon még levelenként sem szedi a babért.

— **K.-Hegyesi Mária** asszony, az aradi szintársulat volt tagja, tegnap az „Arany ember“-ben lépett fel a budapesti nemzeti szinházban. A müvésznő Athalia szerepét sikerrel oldotta meg, s mindvégig azon benyomás alatt tartotta közönséget, hogy szerepe legkisebb részét is gondosan tanulmányozta.

Irodalom és müvészet.

— **Fried Bruno** mai szavalati előadása müsora a következő: Jelenetek Goethe Faustjából: 1. Faust találkozása Margittal. 2. Margit szobája. 3. Kerti jelenet. 4. Haldoklási jelenet. Humoristikus szavalatok: Utazási kaland Winterfeldtől. — Mylord és az ördög, mese Grandjeantól. — Az előadás, mint már emlitettük, a Vas-szálló nagytermében tartatik este 8 órakor.

— **Garay János összes munkáinak** füzetes kiadása most indult M é h n e r Vilmos kiadásában. (Budapest, papnövelde u. 8. sz.) Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel kisérte F e r e n c z y József, a ki a költő pályanyertes életrajzát is megirta. Ez lesz Garay munkáinak legteljesebb kiadása. Az egész mü 32—34 füzetre terjed s hetenként egy füzet fog kiadatni. A két első füzet már megjelent, s egy-egy füzet ára 35 kr. Az egész ötkötetes mü előfizetési ára 10 frt, melynek beküldése után a füzetek megjelenésük után közvetlenül és bérmentve küldetnek meg. Az első kötet bevezetését a költő életrajza képezi sikerült aczélmetszetü képével. Mint Méhner vállalatainak rendesen, ugy ennek a kiállitása is diszes. Azt hiszszük, a nagy közönség pártolni fogja a vállalatot. Garay kedvencz költője volt a nemzetnek, s e kiadásban meg lesznek a forradalom alatt irott versei is, melyek a többi kiadásokban nincsenek meg.

— **A drámabiráló bizottság** csütörtökön délután ülést tartott a nemzeti szinháznál. Öt kis és egy nagy eredeti vigjátékot tárgyalt s a hat közül négyet előadásra ajánlott. Az elfogadott egyfelvonásos vigjátékok ezek: „Ő az oka“ és „Virágfakadás“ M u r a y Károlytól s a „Kristóftér 78 sz.“, báró Bánffy Györgytől, a nagyobb vigjáték pedig Csiky Gergelytől. Hogy kerülhet-e szinre belőlük a nyári szünet előtt, nem bizonyos. „A jó Fülöp“ mindenesetre már csak a jövő ősz-téli saison ujdonsága lesz.

Felhivás az aradi kereskedő ifjusághoz!

Az „Aradi Közlöny“ 128-ik számában megjelent felhivás t. irója nem veszi rosz néven tőlem, ha én is, mint a régi egylet volt alapitója és rendes tagja, az alakuló uj egylet érdekében szavamat felemelem. Reám nézve örvendetes meglepetés volt az, midőn ezen czikket olvastam, és meggyőződtem arról, hogy kivülem is akad valaki, a ki buzgóan oda törekszik, hogy Aradon a meghalt régi kereskedő ifjusági egyletből egy ujat — magától értetődik: pártoló és rendes tagok segitségével — alakitson.

Már rég előadtam kereskedő ifjak társaságában, hogy szégyen Arad város kereskedő ifjaira nézve, hogy egy egyletet, mely csak hasznukra válhatik, fenntartani nem képesek; de igen-is képesek volnának azon esetben, ha meg lenne az összetartás, s hogy az nincsen meg, annak okát csak a mostani felszabaduló és felszabadult ifjakban lehet keresni.

Sorakozzunk tehát a f. hó 16-án az aradi ipar- és népbank helyiségében tartandó közgyülésre minél nagyobb számmal, s ne nézzük tovább tétlenül, hogy Magyarország kisebb mezővárosaiban is hogy haladnak a kereskedő ifjak. Ha törekvésünk oda lesz irányozva, hogy az összetartás köztünk létrejőjjön, akkor vasárnap bizonyára egy szivvel-lélekkel fogjuk hangoztatni: Éljen a kereskedő ifjak uj egylete! W.

KÖZGAZDASÁG.

A romániai kereskedelmi- és vámszerződés.

A Romániával való kereskedelmi és vámszövetség tárgyalása — mint táviratunk jelezte — megszakadt. Érdekes a dologban a forma, melylyel a román kormány a félbeszakitást notificálta. Mint a „Bud. Corr.“ jelenti, a román külügyminiszter bukaresti követünket, báró M a y r t jegyzékben minden egyéb indokolás vagy megjegyzés nélkül egyegyszerüen értesitette, hogy a román kormány nincs abban a helyzetben, hogy elfogadja az osztrák-magyar monarchia külügyi hivatala által legutóbb tett feltételt, hogy a megkötendő kereskedelmi szerződésbe a korlátlan legtöbb kedvezményezési záradék bevétessék. A román kormánynak e minden további tárgyalást lehetetlenné tevő és a szerződésszerü állapot létrejöttét illetőleg még a legesekélyebb kilátást is elzáró nyilatkozata következtében — és minthogy a fennálló kereskedelmi szerződés ideiglenes meghosszabbitására vonatkozólag sem tétetett javaslat — ma a m a g y a r k o r m á n y k é p v i s e l ő i a n é l k ü l, h o g y m é g e g y ü l é s t t a r t o t t a k, a v a g y a z u t o l s ó ü l é s e k j e g y z ő k ö n y v é t h i t e l e s i t t e t é k v o l n a, — e l u t a z t a k B u k a r e s t b ő l, e g y e l ő r e E r d é l y b e, hogy az ottani viszonyokat, különösen Erdély kereskedelmi forgalmát Romániával ott a helyszinen tanulmányozzák.

E hó utoljával tehát Romániával kötött kereskedelmi szerződésünk lejár és az összes román behozatallal szemben a mi autonom vámtarifánk jut érvényre. Kétséget sem szenved, hogy a román kormány maga akarta e szerződéstelen állapotot, de nyilvánvaló, hogy egy-két hónap multán a most már kikerülhetlen vámháboru mindkét részt kielégitő kereskedelmi szerződésre fog vezetni, minthogy Románia éppenséggel nem képes félévig sem kibirni ama retorsiókat, melyeket az osztrák monarchia alkalmazni lesz kénytelen. A kormányok az általános vámtarifa értelmében fel vannak jogositva Románia irányában nemcsak az ezen tarifában megállapitott vámtételeket alkalmazni, hanem még jelentékeny pótlékot is szedni s ha egyes román behozatali czikkekre nézve még magasabb vámtételek megállapitása vagy határainknak egyáltalában való elzárása mutatkoznék szükségesnek, a mindkét részen levő kormányok erre vonatkozólag valószinüleg már a legközelebbi napokban javaslatokat fognak a törvényhozások elé terjeszteni; az erre irányuló tárgyalások a két kereskedelmi miniszterium közt ma már megindittattak és ha ezen ügy gyors lebonyolitásának érdeke ugy kivánná, M a t l e k o v i t s államtitkár — a föntebb nevezett tudósitás szerint — legközelébb Bécsbe fog utazni.

Exporteurjeink, kik ezen most már bekövetkezett sajnos eshetőségre már huzamos idő előtt figyelmesekké tetettek, ez esettel szemben már meg is tettek minden szükségest. A kormányok gondoskodni fognak még arról is, hogy a Romániával még szerződéses viszonyban álló államokból jövő áruk az átviteli forgalomban nem egykönnyen fognak Romániába juthatni.

Vegyes közlemények.

— **A m. kir. államvasutak** igazgatóságától vett értesülés szerint, Szliács állomás f. é. májushó 15-én a fürdőidény tartamára (májushó 15-től szeptemberhó 30-ig) az összes forgalom számára meg fog ujittatni.

— **Cseh fölirat a bankjegyeken.** A „Hlas Naroda“ czimü cseh lap állitólag teljes hiteles forrásból azt jelenti, hogy a z o s z t r á k-m a g y a r b a n k n a k n i n c s az ellen kifogása, hogy a bank jegyei cseh fölirással is elláttassanak.

— **A kereskedelmi muzeum.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter — mint a hivatalos lap jelenti — dr. M a t l e k o v i t s Sándor igazgatósági tagnak a kereskedelmi muzeum igazgatóságának elnökévé, és báró Kochmeister Frigyes igazgatósági tagnak az igazgatóság alelnökévé történt megválasztatását, a kereskedelmi muzeum szervezeti szabályzatának 10. §-a alapján, helybenhagyta. A muzeum részére Toderescu és Kanidy kőbányai sertéskereskedők 100 frtot, Gold Zsigmond terménykereskedő 20 frtot, Heller Gábor kereskedő 15 forintot, Jalics A. Ferencz és társai 50 frt, Nagel Armin 10 frtot, Wahrmann Sándor 20 forintot, hatvani Deutsch Bernát 50 forint, és az ált. waggonkölcsönző társaság 50 forintot ajánlottak fel.

Vásári tudositások.

— május 14.

A b u d a p e s t i h e t i m a r h a v á s á r f. hó 13-án felhajtatott 1851 drb nagy- és 1769 drb aprómarha. Ebből eladatott: 42 drb bika, darabja 100—250 forintig, 1089 darab ökör, párja 200—360 frtig, 400 darab vágótehén, párja 120—190 frtig, 225 drb fejőstehén, drbja 100—180 frtig, 89 darab bivaly, párja 120—200 frtig, 653 drb borju, drbja 9—26 frtig, 1116 drb bárány, párja 4—6 frtig. Husárak: ökörhus 46—50 frt, tehénhus 40—44 frt, borjuhus 58—60 frt, bivalyhus 38—43 frt, mind 100 klgmonkint.

Szeszüzlet.

(Május 14.)

(B.) Kész áru nagyban 24.—24.25. kicsinyben 24.75, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Május 14.)

Jó kivitel, kevés vételkedv, az árak valamivel olcsóbbak. Tavaszi buza 8.08—8.09, tengeri májusra 5.53—55, tengeri juniusra 5.65—66, tavaszi zab 6.08—6.10, repcze 10.75.

Budapest, május 14. (A z „A r a d i K ö z l ö n y“ e r e d e t i t á v i r a t a.) Az esti tőzsde zárlati árfolyamai: Magyar aranyjáradék 103.95; magyar papirjáradék 95.— ; magyar hitelbank 287.—; osztrák hitelbank 281.— London 126.60, Páris 50.15.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

K ő b á n y a, május 13. Az üzlet kellemesebb. Magy. urasági öreg, nehéz 42.——43.— frtig, magyar urasági fiatal nehéz 44.——45.— frtig, magyar urasági fiatal közép 44.——45.— frtig, magyar urasági fiatal könnyü 43.——44 frtig, magyar szedett nehéz 42.50—43— frtig, magyar szedett közép 42.50—43.— frtig, magy. szedett könnyü 43.——44.— frtig, romániai bakonyi átmeneti nehéz 43.50——44.— frtig, rom. átmeneti bakonyi közép —.——.— frtig, rom. átmeneti bakonyi könnyü 42.——43.— frtig, rom. átmeneti eredeti nehéz 42.——43.— frtig, rom. átmeneti eredeti közép 42.—43.— frtig, szerbiai átmeneti nehéz 41.—42.— frtig, szerb. átmeti közép 42.——43— frtig, szerb. átmeneti könnyü 42.——43.— frtig, hizó a vasutról mázsálva —.——.— frtig. — Hizó egy éves élősulyban —.—— frtig, hizó két éves élősulyban, 46% levonással —.— frtig. — Az árak hizlalt sertéseknél páronként 45 kilós 1%-os levonással métermázsánként értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronként 4 forint aranyban vám fejében megtérittetik.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. év májushó 14-én.

Magyar aranyjáradék 6 sz.	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	104.10
Magyar papirjáradék 5 sz.	95.—
Magyar vasuti kölcsön	153.50
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kib.	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kib.	128.75
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kib	117.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	105.—
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	105.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	105.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	105.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	99.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	119.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	125.—
Osztrák járadék papirban	85.10
Osztrák járadék ezüstben	85.30
Osztrák járadék aranyban	115.—
1860-iki osztrák államsorjegy	138.50
Osztrák-magyar bankrészvény	875.—
Magyar hitelbankrészvény	288.—
Osztrák hitelintézeti részvény	282.—
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.92
20 frankos arany (Napoleond'or)	10.03
Német birodalmi márka	61.95
London (3 havi váltókért)	126.60
20 markos	12.38

IDEGENEK NÉVSORA.

(Május 14.)

Fehérkereszt-szálló. Gálliseter Antal, főfelügyelő, Temesvár. Gálbonez Károly, főhadnagy, Temesvár. Beregscháry G., keresk., Bpest. Fábossy Ede, keresk., Bécs. Kampel Hugó, keresk., Bpest. Hermann Fülöp, keresk., Bpest. Rónay Lajos, keresk., Bpest. Fámnitz Ferencz, keresk., Bécs. Holländer K., keresk., Bpest.

Nádor-szálló. Szabó Irma, kereskedőnő, Makó. Müller Henrik, utazó, Bécs. Illés D., könyvvezető, Pécs. Özv. Czárán Jánosné, birtokosné, Kovácsháza. Grüninger Vilmos, őrmester, Szász-Sebes. Corvinus Vilmos, őrmester, Szász-Sebes. Lakatos Lajosné, ügyvédné, Battonya. Dr. Lakatos Árpád, ügyvédjelölt, Battonya. Bann Dezső, birt., Dombegyháza.

Háromkirály-szálló. Nagy Zsigmond, magy. kir. méhészeti vándortanár, Bánfalva. Istvánfy Béláné, birtokosné. Buday Antal, jegyzői irnok. Csintye.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

BUDAPESTI TŐZSDE.

Május 13.

	Pénz		Aru	
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	104	25	104	55
„ „ papirjáradék adóment. 5%	95	25	95	55
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	152	50	153	—
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	152	75	153	25
M 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	100	25	100	75
M. 1873. kel. ár. v. ezb. (els.) adóment. 5%	127	25	—	—
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	117	50	118	—
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	119	—	120	—
„ „ „ 50 frt drbja	118	75	118	25
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	125	—	125	50
M. k. földtm. kötvények 5%	105	—	105	50
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105	—	105	75
M. k. földtm. kötvényektemesi 5%	105	—	105	75
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105	—	105	50
M. k. földtm. kötvények horvát-orsz. 5%	105	—	105	50
M. k. földtm kötvények erdélyi 5%	105	—	105	50
„ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint 5%	98	—	99	—
Szőlődézsmaválk. kötv. (100 frt) 5%	99	50	100	25
Pest város kölcsöne 1870. évből 6%	106	—	106	50
„ „ „ 1871. évből 6%	109	75	110	—
Budapesti főv. 1880. kölcsöne 6%	101	50	102	—
Budapesti bankegys. részvényt.	92	50	93	—
Magy. ált. hitelbank	289	50	289	75
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	122	50	122	75
Magy. lesz. és pénzváltó	90	—	90	25

	Pénz		Aru	
Magy. orsz bank részvény-társaság	—	—		—
Osztrák hitelintézet	283	60	283	80
Osztr.-magyar bank	875		880	—
I. magyar iparbank	148	—	149	—
Pesti keresk. bank	595	—	595	50
Bécsi bizt. társulat	203	—	204	—
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	201	—	203	—
Első magy. általános bizt. társ.	3000	—	3020	—
Fonciere pesti bizt. társ.	70	—	71	—
Magyar-franczia bizt. társ.	195	—	198	—
Pannonia visszb. társ.	800	—	810	—
Concordia malom	518	—	520	—
Első budapesti malom	1175	—	1180	—
Erzsébet malom	250	—	253	
Hengermalom	610	—	615	—
Luiza malom	299	—	301	—
Molnárok és sütők malma	405	—	410	—
Pannonia malom	—	—	895	—
Viktoria malom	302	—	305	—
„Adria“ m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—	—	
Alföld-fiumei vasut 5%	192	75	193	—
Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	185	—	186	—
Déli vasut 5%	186	—	187	—
Északkeleti vasut 5%	177	50	178	50
Erdélyi vasut 5%	191	—	191	50
Györ-sopron-ebenfurti vasut 5%	—	—	—	—
Kassa-oderhergi vasut 4%	153	—	153	50
Magyar galicziai vasut 3%	180	—	181	—
M. ny. v (sz.-györ-gráczi vasut 3%	173	50	174	—
Osztrák államvasut 3%	228	50	229	—
Pécs-barcsi vasut 3%	—	—	—	—
Tisza-vidéki vasut 3%	253	50	254	50
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	400	—	405	—

	Pénz		Aru	
Pesti közuti vaspálya	463	—	465	—
Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	265	—	270	—
Budapesti III. ker. takarékp.	79	—	81	—
Országos központi „	460	—	—	—
Pesti hazai első „	6650	—	6700	—
Egyesült Budapest fővárosi takp.	450	—	455	—
Magyar ált. takarékp. részvény	—	—	80	—
Alagut	138	—	140	—
Általános waggon kölcs. társaság	75	—	76	—
„Franklin“-társulat	215	—	217	—
Ganz és társa vasö. és gépgyár	768	—	770	—
Gschwindt-féle szeszgyár	370	—	375	—
Gyapjum. és biz. I. magyar	250	—	255	—
Keresked. épülete	650	—	—	—
Könyvnyomda „Atheneaum“	529	—	532	—
„ Pesti	965	—	975	—
Kőszénb. és téglagy. (Drasche)	243	—	245	—
Nemzetközi waggon-kölcsön.-részvénytársaság	78	—	80	—
Pesti építő-társaság	—	—	—	—
Rimamurány-salgótarj. vas. rvts.	82	50	84	—
Salgótarjáni kőszénb.	144	50	145	50
Schlick-féle vasö. és gépgyár	164	—	166	—
Schlick-féle vasö. és gépgyár II. kib.	—	—	—	—
Serfőzde első magyar	895		900	—
Sertéshizlaló	300	—	305	—
Sóskuti kőbánya	—	—	—	—
Spódium- és csontlisztgyár	—	—	—	—
Szálloda-részvénytársaság	108	—	120	—
Tégla- és mészégető ujlaki	174	—	175	—
Török dohányrészvény	65	50	67	—
Gőztéglagyár kőbányai szelv. nélk.	278	—	280	—
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5½	103	25	103	75

Záloglevelek.	Pénz		Aru	
M. földhitelint. papirérték 5½%	100	—	101	—
„ „ „ 5%	102	25	102	75
„ „ „ 4½%	99	75	100	25
„ „ arany v. ezüst 5%	128	—	128	50
„ jelzálogbank 5½%	101	50	101	90
„ „ 5%	101	—	101	50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5½%	101	25	101	75
Osztr.-magyar bank o. é. 5½	100	50	101	—
„ „ „ „ „ 4½%	101	75	102	—
„ „ „ „ „ 4%	98	85	99	15
Pesti m. keresked. bank 6%	102	50	103	—
„ „ „ „ 5½%	101	50	102	—
„ „ „ „ 5%	101	—	101	50
Albina tak. és hitelint. 6%	100	—	101	—
Elsőbbségek.				
Budapesti lánczhid 5%	105	—	—	—
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	99	50	100	—
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	8	90	9	25
Osztrák vörös kereszt-egylet	13	75	14	25
Pénznemek.				
Cs.-kir. arany (vert)	5	92	5	95
Cs.-kir. arany (kör)	5	83	5	86
Osztrák-magyar 8 frtos arany	10	03	10	05
20 frankos arany	10	03	10	05
Osztrák és magyar ezüst	—	—	—	—
Német birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61	95	62	05
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	61	95	62	10
Amsterdam 100 hollandi frtért	104	80	105	10
Páris 100 frankért	50	20	50	30
Svájczi pénzpiaczok 100 frankér	50	10	50	20
London 10 font sterlingért	126	60	126	95

781—1885. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a nagylaki kir. járásbiróság 481/886. sz. végzése által az aradi kir. kincstári uradalom felperes javára Grosz József és neje cs.-palotai lakos alperesek ellen 1570 frt kr. tőke, ennek 1886. év február hó 1. napjától számitandó 6 százalék kamatai és eddig összesen 41 frt 17 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1740 frtra becsült 200 métermázsa csöves kukoricza, 8 drb, ökör és 2 tehénből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 1092/86. sz kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Cs.-Palota községházánál leendő eszközlésére **1886. május hó 31-ikének d. u. 2 órája** határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagylakon, 1886. május hó 9-én.

Krizsán Fülöp,
kir. birósági kiküldött.

325—1

STILLER JÓZSEF
hordozható jégszekrény gyára Bpesten,

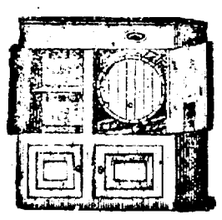

ajánlja elismert legjobb szerkezetü és kitüntetett

hütökészülékeit

bor, sör, viz, vaj, nyers hus hütésére, házi szükségletre, ételhütöket, fagylalt készülékeket és tagylalt reservoirokat, borm érési berendezéseket és legujabb szerkezetü rézcsapokat magánpezsgetövel. Megrendelések a raktárba intézendök. 305—2.6

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

STILLER JÓZSEF,
Budapest, Kerepesi-ut 30.
Gyár: Nagydiófa-utcza 12. sz.

7396—1886. sz. Aradmegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

A pankota-kerek-szt-annai törvényhatósági utvonal szakaszán 0.16 kmeter közt, továbbá a vásárhelyi csárdától kezdve 21—30 kméter közt 840, illetve 420 garmad rostált kavics szállitásának biztositása iránt 9108 frt 56 kr. és 3670 frt 35 kr. költségvetés mellett **1886. évi május hó 29-én, d. e. 9 órakor** Aradmegye alispáni irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni.

Mely árlejtési tárgyalásra vállalkozni szándékozók 10 százalék bánompénzzel ellátva, azzal hivatnak meg, hogy a feltételek addig is a helybeli m. kir. államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Arad, 1886. évi május 10.

221—2.3

Ormos,
alispán.

8323/1886. sz.

Árverési hirdetmény
kivonat.

Az aradi kir. tvszék, mint tlkkvi hatóság közhirré teszi, hogy Macsin Ábrugyán Brindusza végrehajtatónak Abrugyán Pável és Ivantie végrehajtást szenvedő ellen 54 frt 49 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. tvszék területén lévő Baja községben fekvő, a bajai 24. sz. tjkvben A11. alatt felvett 22. sz. ház 400 frt becsértékben, A11—7. alatt felvett ⅛-ad külállományu föld 119 frt értékben, az 1881. évi 60. t. cz. 156. §-ának a) és d) pontja értelmében árverés alá vont ingatlanokra az árverést 519 frtban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **az 1886. május 31-ik napján, d. e. 10 órakor** Baja községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott **kikiáltási áron alól is** eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. november 1-én 3333. sz. a kelt ig. ügy min. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, a kir. tkkövi tvszéknek 1886. évi február hó 20-án tartott üléséből.

Az aradi kir. tvszék,
mint tlkkvi hatóság.

327—1

3542. sz

Figyelmeztetés.

Az iparos és kereskedelmi iskolák látogatása alkalmából az iparhatósági megbizottak azon tapasztalatra jöttek, s orvoslásuk iránt ezen iparhatóságnál azon feljelentést tették, hogy az iparos- és kereskedő-tanonczok az iskolába rendesen későn bocsájtatnak mestereik, illetve főnökeik által, minek folytán a tanonczok az előadások háboritlansága czéljából a tanterembe bebocsájtást nem nyernek s nekiek az óramulasztás följegyeztetik; továbbá több tanonczoknak kiképeztetése koczkáztatva van, miután könyvvel és tanszerekkel nem birnak, mert ilyet a mester vagy főnök venni vonakodik.

Végre arról is meggyőződtek, hogy számtalan tanoncz ez ideig még az iskolába egyáltalán beiratkozva nincsen.

Miután az ipartörvény végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet értelmében azon tanoncz, ki egy evben 20 tanórát elmulaszt, fel nem szabaditható, s egy évi ismétlésre utasittatik, miáltal önhibáján kivül sujtatik a törvény szigora által, másrészt azonban ily esetben a mester vagy főnök az 1884. évi XVII. t. cz. 157. §. a) pontja értelmében 20 frttól 200 frtig terjedő birsággal büntettetik, figyelmeztetnek a tanonczot tartó helybeli iparosok és kereskedők, miszerint tanonczaikat az ipar — illetve kereskedő iskolába, amennyiben még nem tették volna, haladéktalanul beirattassák, a beiratkozottakat pedig az iskolába kellő időben bocsássák el, nehogy a törvény fenthivatkozott szigorának alkalmazását vonják magukra, illetve tanonczaikra. A tankönyvek és szerelvények ki által leendő beszerzési költségeinek kérdését czélszerűnek mutatkozik a későbbi perlekedések megelőzése czéljából a tanszerződés megkötése alkalmával eldönteni és a feltételi pontok közé felvenni.

Megemlitendő még, hogy kereskedőtanoncz csak az lehet, ki életkora 12. évét betölté s 6 elemi osztály sikeres bevégzését okmányokkal igazolni képes.

Arad szab. kir. város kapit. hivatala, mint I. foku parhatóság 1886. april 13.

Urbányi,
főkapitány,
iparhatósági főnök.

Napernyők

nagy választékban

nagyon jutányos árakon, ugymint: angol vászonból, kerti használatra 80 kr., 1.20, 1.40, alpacca-elott gyapjuszövetből 1 frt, 1.20, 1.50, 1.75 divatos selyem napernyők, izléstelies kiállitással, tartós szövésü, 1.75 2.25, 2.50, 2.75, 3.—, 3.50, 4.—, 5.— frt, különleges 6, 7, 8, 10 12 frt, gyermeknapernyők különféle szövetekből 40, 50, 60, 75 kr 1 frt, 1.25.

Férfi napernyők angol és vitorla vászonból 80 kr, 1 frt 1.25, 1.50, 1.75, 2.—, ugyanazok bélelve 2 frt, 2.25, 2.50, különleges vászon divatszinek 2.50, 3 frt, különös figyelmet érdemelnek férfi selyem napernyők, a melyeket esö ellen is használni lehet, szép szürke és drapp szinekben 3 frt 25 kr., 3.50, 4.—, ugyanaz automat szerkezettel 4.50, 5 frt.

ERNYEI GYULA

A „zöld papagály“-hoz, Aradon

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás nem számittatik.

Spitzer Jakab és Fia

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szönyeg-kereskedése Aradon,
ajánlja a tavaszi évadra

ujonnan és dusan felszerelt raktárát,

legjobb minőségü és legdivatosabb

brünni, angol és franczia

férfi-ruha szövetek,

gráczi Cheviot és Stajer

nyári lodennokban,

továbbá mindennemü **peruvienne, dosking, posztó és tüffelekben,** a legolcsóbb árak számitása mellett.

Öltönyök elkészitése, kivánatra a legjobb munkaerők által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szönyegekben.

Az aradi piaczon

hallatlan csoda!!!

Női ingek 65, 80, 90, 1.80 krig.
Eji corsetták 65, 75, 90, 1.80-ig.
Fehér als-szoknyák 90, 1.—, 1.20 frtig.
Férfi ingek chiffon, pique, kreton vagy oxford 1.—, 1.10, 1.20, 1.40, 1.50 frtig,
Férfi harisnyák párja 8, 10, 12, 15, 40 krig.
Gyermek harisnyák 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30-ig
Női harisnyák fehér és szines 15, 18, 20, 25.
Kretonok és szattenok 16, 18, 20, 25.
Koczkás és szines szövetek 16, 20, 25.
Férfi kalapok legujabb divatnak 1.20, 3.50 ig.

Gyermekkocsik, kézi kosarak, utazó böröndök, nap- és esöernyök, sétapálczák, nyakkendők, kesztyük, paplanok, asztalnemüek, ágytakarók, gyermek-ruhák legujabbak nagy választékban és **meglepő olcsó árakon** kaphatók:

Kilényi Adolf

kézmü-, rövid-, norinberbergi-, fehérnemü és gyermekjáték-üzletében

Aradon, főtér 20. sz. a., a „Kék golyó“-hoz.

Az 1885. évi országos kiállitáson **nagy éremmel** kitünttetetett: **Verseny és kivitelképességért, nagyban termelés és fontos javitásért.**

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára
s művegyészeti laboratoriuma
ARAD, Szabadságtér 1-ső szám.

A PO-HO

Chinából hozzánk származó gyógyszer rövid idő alatt Európaszerte hiressé lett s orvosi körökben is feltünést keltett azon hatalmas erejénél fogva, melylyel az eddigi gyógymódokkal a legtöbb esetben daczoló betegségek, mint migrain vagy féloldalu fejfájás ideges fogfájás, fejzsába, sőt még a gyomorzsába és egyéb idegbajok is — vele gyorsan és kiváló sikerrel gyógyithatók.

Használati utasitás: Ujhegygyel 1—2 cseppet kell dörzsölni a szerént, a mint az ideges fájdalom itt vagy ott mutatkozik erösebben, a homlokon vagy halántékon migrain esetében; az arczcsonton arczzsábánál; fejtetőn vagy tarkon egyéb fejfájásnál; az áll kapczán ideges fogfájás esetében, a gyomor tájon gyomorzsábánál, vagy hystericus hányingerüél.

A Po-Ho különben is igen illó essentia lévén a bekent helyeken az elillanást gyenge legyezgetés által elősegithetjük, mi a hatást fokozza. Mivel elillanása közben a szemet könnyzésre ingerli, czélszerü azt ilyenkor behunyni.

A legkomolyabb bécsi orvosi szaklap a „Wiener medizinische Wochenschrift“ a Po-Ho felöl következöleg nyilatkozik:

„A Po-Ho itt orvosi, valamint a közönség körében valóságos feltünést okoz. Hatása migrain, fejfájás és neuralgia esetében valóban meglepő, 1—2 csepp a fájdalmas helyre bedörzsölve elegendő a fájdalom azonnali csillapitására. Ezen gyógyszer sokszoros tapasztalás után a legmelegebben ajánlható.“

Ára egy kis üvegnek 85 krajczár.

Kapható Aradon:

Rozsnyay Mátyás,
gyógyszertárában
Szabadságtér 1-ső szám.

Nyomtatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.